

Law relating to women & children

Sem - V

Q.P. NO : 04047

Nov-2014

(3 Hours)

[Total Marks : 100

1. Attempt the following in not more than two sentences each.

20

- (a) Define Natural Guardian.
- (b) Define Talaq Ahasan.
- (c) Define Dower or Mehr.
- (d) What does Article 23 and Article 24 of the Indian Constitution provide for?
- (e) Why was Family Court enacted?
- (f) Name any two functions of the National Commission for Women.
- (g) What is the difference between Dowry and Streedhan?
- (h) Define Observation Home.
- (i) Define Zihar.
- (j) What is Domestic Violence?

2. Write short notes on any four of the following :

20

- (a) State of Children in India.
- (b) Regulations and Pre-conditions to use and conduct Pre-natal Diagnostic Techniques.
- (c) Distinction between Adultery and Rape.
- (d) Tortious liability against unborn child.
- (e) Kinds of Guardianship under Mohammedan Law.
- (f) Sexual harassment of Women at work place.

3. Solve any two of the following Problems:

12

(a) Answer the following problems with reasons:

- (i) Kavita a pregnant woman working in a factory for past one year loses her child due to accident at home. What is the Maternity Benefit that Kavita is entitled under the Maternity Benefit Act?
- (ii) Rachana had made three complaints to police that her husband and Mother-in-law were demanding money from her father, Rachana died due to several burns within a year of her marriage. State the offence committed and what kind of action can be taken against Rachana's mother-in-law ?

(b) A Muslim married Woman falls in love with other Muslim Male and wants to marry him.

- (i) Can the Muslim woman marry the other Muslim Male during the subsistence of her earlier marriage? If Yes or No state the reason for the same.
- (ii) Can the Muslim married Woman marry the other Muslim Male after taking divorce from her first Muslim husband? If yes then when?

(c) Preeti a girl aged 18 is abducted by a 26 year old man in the intention of getting married?

- (i) What is the nature of the offence committed and state the punishment for the same?
- (ii) Under which section of IPC is the offence and the punishment prescribed.
- (iii) Define the crime applicable under the IPC in the above matter.

4. Attempt any four essay type questions from the following:

48

- (a) How does Constitution of India safeguard interest and rights of women? Discuss provisions with case laws under the following headings:
    - (i) Under the Preamble
    - (ii) Right to equality.
    - (iii) Special provisions
    - (iv) Under Directive principles
  - (b) Discuss the right to Payment of Maternity Benefit under the Maternity Benefit Act, 1961.
  - (c) Discuss in detail the Functions of Family Court.
  - (d) Discuss in detail the welfare and safety of women in the Factories Act, 1948.
  - (e) Discuss in detail the important provisions of the Dowry Prohibition Act, 1961.
  - (f) Discuss in detail the provisions of Maintenance of wife and children under the Hindu Adoption and Maintenance Act, 1956.
-

(मराठी रूपांतर)

१. खालील पैकी प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (अ) 'नैसर्गिक संरक्षण' व्याख्या लिहा.
- (आ) 'तलाक अहसान' म्हणजे काय?
- (क) 'मेहर' म्हणजे काय ?
- (ड) भारती संविधानामधील कलम २३ व २४ काय आहे ते लिहा.
- (इ) कुटुंब न्यायालय अधिनियम का बनविण्यात आले ?
- (फ) राष्ट्रीय महिला आयोगाची दोन कार्ये लिहा.
- (ग) हुंडा व स्त्रीधन ह्याचा फरक काय आहे ते लिहा.
- (ह) अवलोकन गृह म्हणजे काय?
- (य) 'झीहर' म्हणजे काय?
- (र) घरगुती हिंसा म्हणजे काय?

२. टीपा लिहा. (कोणतेही चार)

- (अ) भारतात मुलांची स्थिती.
- (आ) अर्बग परीक्षा व तंत्र उपयोग व संचलन करण्यासाठी लागणारे ठराव पूर्वअटी.
- (इ) व्याभिचार व बलात्कार ह्याचा फरक सांगा.
- (ई) जन्माला न आलेल्या बालकाविरुद्ध अपकृत दायित्व.
- (उ) मुस्लिम कायदा अनुसार संरक्षणाचे प्रकार.
- (ऊ) स्त्रियांचे कामकरत्या ठिकाणी लैंगिक शोषण.

३. खालील प्रश्न सोडवा. (कोणतेही दोन)

- (अ) (१) कविता गर्भवती महिला एका वर्षापासून कारखान्यात काम करत असून घरातील अपघातामुळे आपल्या मुलाला (बालक) गमावले. प्रसुती कायदा अधिनियम, १९६१ अंतर्गत कविताला कोणता कायदा लागू होतो?
- (२) रचना तिचा नवरा आणि सासू तिच्या वडिलांकडून पैसे मागत आहेत अशा तीन तक्रारी पोलिसांना नोंदविल्या होत्या. रचना लग्नाच्या अवघ्या एका वर्षाच्या आत प्रखरतेने जळून मरण पावली. कोणत्या प्रकारचा गुन्हा करण्यात आला ते सांगा. कोणत्या प्रकारची कारवाई रचनाचा सासूच्या विरोधात केली जाईल ते सांगा.
- (आ) मुस्लिम विवाहित स्त्री एका परपुरुषाच्या प्रेमात पडली आणि त्याच्याशी लग्न करू इच्छिते.
- (१) मुस्लिम विवाहित स्त्री आपले पहिले लग्न अस्तित्वात असताना दुसऱ्या मुस्लिम परपुरुषा सोबत लग्न करू शकते का? कारणे सांगा.
- (२) मुस्लिम विवाहित स्त्री आपल्या मुस्लिम नवऱ्याकडून घटस्फोट घेतल्यानंतर दुसऱ्या मुस्लिम परपुरुषाशी लग्न करू शकते का ? होय तर केव्हा ?

- (इ) प्रिती वय १८ (अठरा) हिला एका २६ (सव्वीस) वर्षाच्या व्यक्तीने लग्नाच्या हेतूने अपहरण केले.
- (१) केलेल्या गुन्ह्याचे स्वरूप आणि त्यासाठी सजा काय आहे ?
- (२) भारतीय दंड संहितेच्या कोणत्या कलमा अंतर्गत वरील गुन्हा केला जातो व सजा दिली जाते ?
- (३) वरील कारणास्तव लागू होणाऱ्या गुन्ह्याची भारतीय दंड संहिता अंतर्गत व्याख्या लिहा.

४. निबंधात्मक प्रश्न सोडवा. (कोणतेही चार)

- (अ) भारतीय संविधानात महिलांचे हित व हक्क कसे वाचवले जाते ? खालील दिलेल्या शीर्षकामध्ये तरतुदी निर्णयजन्य कायद्यासोबत चर्चा करा.
- (१) प्रस्तावा अंतर्गत
- (२) समान अधिकार
- (३) विशेष तरतुदी
- (४) मार्गदर्शक तत्व
- (आ) प्रसूती फायदा अधिनियम १९६१ च्या अंतर्गत प्रसूती फायदा भरणा अधिकाराबद्दल चर्चा करा.
- (इ) कौटुंबिक न्यायालयाच्या कार्याचे स्पष्टीकरण घ्या.
- (ई) कारखाना अधिनियम, १९४८ मध्ये स्त्रियांच्या हितासाठी व संरक्षणासाठी कोणते नियोजन केले आहे ते लिहा.
- (उ) हुंडा निषेध अधिनियम, १९६१ च्या कोणत्या महत्वपूर्ण तरतुदी केल्या आहेत ते चर्चा करा.
- (ऊ) हिंदू दत्तक व पोटगीचा अधिनियम, १९५६ मध्ये बायको व मुलांसाठी पोटगी बदल कोणत्या तरतुदी केल्या आहेत ?